

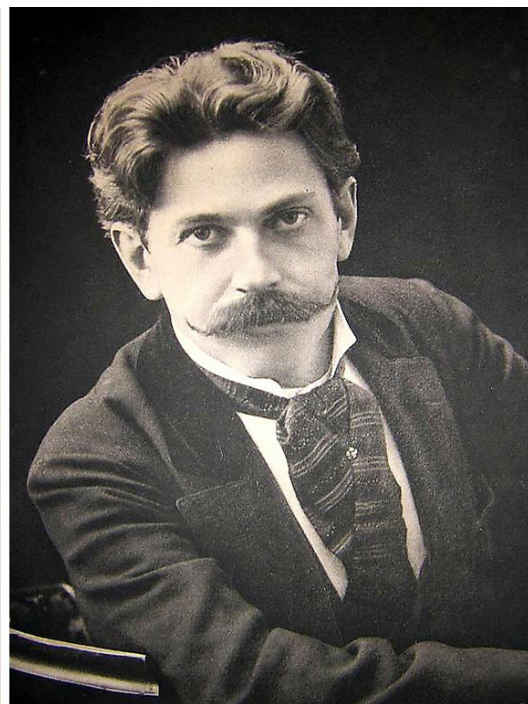
Hexagon & de Romantiek

Ernst Pauer

Johannes Brahms

Ludwig Thuille

Met dit nieuwe programma van het Hexagon Ensemble halen de zes musici twee nagenoeg vergeten componisten onder het stof vandaan en combineren hun muziek met een mastodont als Johannes Brahms. Want veel componisten – zoals Brahms – lijken voor de eeuwigheid te hebben geschreven. Anderen daarentegen zijn in de loop der tijd verdwenen in de mist van het verleden. Dat is niet altijd terecht, want vaak waren die componisten in hun tijd enorm populair. En nog steeds is hun muziek de moeite waard om gehoord te worden, zoals blijkt uit veel afgestofte manuscripten.

Programma

Johannes Brahms (1833-1897)

Variationen über ein Thema von Haydn op. 56a (1873) Arr. David Walter 18'
fluit-hobo-klarinet-fagot-hoorn-piano

Ernst Pauer (1826-1905)

Kwintet opus 44 in F groot (1856) 26'

-allegro con brio

-Minuetto

-adagio

-allegro

hobo-klarinet-fagot-hoorn-piano

Pauze

Ludwig Thuille (1861-1907)

Sextet opus 6 in Bes groot (1889)

-allegro moderato

-largetto

-Gavotte: andante, quasi allegretto

-Finale: vivace

fluit-hobo-klarinet-fagot-hoorn-piano

Programmatoelichting

Ruim tien jaar geleden ontdekte het Hexagon Ensemble de muziek van **Ernst Pauer**. In 1826 in Wenen geboren, werd hij met name in Londen heel erg populair. Omdat hij een gedegen opleiding had gehad als pianist (bij niemand minder dan Franz Xaver Mozart, de zoon van de 'grote' Mozart) lag een carrière als pianist voor de hand. Zo verzorgde hij in Londen vanaf 1861 cycli, waarin hij een overzicht gaf van de geschiedenis van de pianomuziek en publiceerde hij een reeks pianoboeken. In het imposante Crystal Palace (gebouwd voor de wereldtentoonstelling van 1851) trad Pauer meer dan eens op, ook met eigen muziek. Zou hij hier ook hebben meegewerkt aan de uitvoering van zijn **Kwintet in F** uit 1856, het werk dat de Hexagonners op dit programma hebben staan? Pauer moet wel een virtuoos pianist zijn geweest, want de pianopartij in dit bewuste Kwintet is een uitdaging en roept herinneringen op aan Beethoven en Hummel. Met die solistische en verbindende pianopartij, fraai mengend met de blazers, kunnen we met recht spreken van een vergeten 'parel'. Het Hexagon Ensemble heeft inmiddels de première op cd uitgebracht.

En dan is daar **Ludwig Thuille**, de eveneens Oostenrijkse componist die vijfendertig jaar na Ernst Pauer werd geboren. Wellicht bekender dan de laatste, maar toch..... Hij was een voetnoot in de biografie van zijn jeugdvriend Richard Strauss, met wie hij al in de jaren 1870 bevriend raakte. In zijn eigen tijd was Thuille een gewaardeerd componist. Zijn eerste muziekonderwijs kreeg hij van zijn vader, maar gezien zijn grote talent kwam hij snel terecht bij Joseph Rheinberger en werd in München een van de grondleggers van de neue Münchner Schule. Componisten als Ernest Bloch en Walter Braunfels behoorden tot zijn leerlingen. Thuille stierf vrij plotseling in 1907, maar had inmiddels wèl samen met Rudolf Louis een handboek over harmonieleer voltooid dat nog lange tijd in gebruik zou blijven. De muzikale ontwikkeling in zijn oeuvre, van traditioneel naar een meer vrije vorm, is goed te horen in zijn **Sextet opus 6 in Bes** uit 1889. Thuille schreef zijn vriend Richard Strauss over het ontstaan van dit werk en hoezeer hij worstelde met de voortgang. Toen zijn opus 6 dan eindelijk gereed was, zorgde Strauss voor de première, waar Thuille zelf de pianopartij speelde. Het publiek reageerde enthousiast en dat kwam niet in de laatste plaats door het energieke en optimistische karakter van de muziek. De briljante finale moet de componist het gevoel hebben gegeven dat hij met dit Sextet inderdaad een nieuwe weg was ingeslagen. Ook dit werk nam het Hexagon Ensemble op cd op.

Met de reus **Johannes Brahms** komen we bij de meesterlijke **Variaties op een thema van Joseph Haydn**. Brahms laat hierin horen hoe groot zijn belangstelling was voor de variatie-vorm. In zijn kamermuziek en zijn symfonieën was deze in 1833 geboren componist de belangrijkste opvolger van Beethoven. Maar de genoemde Variaties op het bekende Sint Anthony koraal op. 56a was oorspronkelijk geen kamermuziekwerk, maar een orkestwerk. Hoewel Brahms ook een versie schreef voor twee piano's. Na veel gedegen onderzoek blijkt langzamerhand dat het thema niet van Haydn afkomstig is. Lange tijd is het toegeschreven aan Ignaz Pleyel, maar ook dat blijkt achteraf niet te kloppen. Hoe het ook zij, Brahms heeft zijn opus 56a prachtig geschreven voor blazers en zo wordt de bewerking voor het Hexagon Ensemble een bijna orkestrale ervaring. Het arrangement is van de hand van David Walter.